

Høringsnotat

Forslag til opphevelse av kompetanseforskriften og endringer i energilovforskriften

Innhold

1	Høringsnotatets hovedinnhold	3
2	Gjeldende rett	3
2.1	Krav til egenkompetanse hos nettselskaper som har inntektsramme.....	4
2.1.1	Nettforvaltning	4
2.1.2	Driftkontrollfunksjonen.....	4
2.1.3	Tilstandskontroll, feilanalyse og fastsettelse av tiltaksbehov	4
2.1.4	Kundebehandling, måling og avregning	5
2.1.5	Henvendelser om tekniske forhold.....	5
2.1.6	Planlegging og prosjektering av nye elektriske anlegg og ombygging av eksisterende anlegg.....	5
2.2	Krav til kompetanse i kraftproduksjonsenhet	6
3	Departementets forslag	6
3.1	Bakgrunn for forslaget	6
3.2	Ny § 3-6 i energilovforskriften	7
3.3	Forholdet til annen lovgivning og regelverk.....	8
3.3.1	Beredskapsforskriften.....	8
3.3.2	Målings- og avregningsforskriften	9
3.3.3	Leveringskvalitetsforskriften.....	9
3.3.4	Kontrollforskriften	10
3.3.5	Utleieforskriften	10
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
5	Merknader til ny § 3-6 i energilovforskriften.....	11

1 Høringsnotatets hovedinnhold

Olje- og energidepartementet fremmer i dette notatet forslag om å oppheve forskrift 10. mars 2011 nr. 263 om krav til kompetanse mv. hos anleggs- og områdekonsesjonærer (kompetanseforskriften). Departementet fremmer samtidig forslag om å innføre en ny bestemmelse i kapittel tre (om elektriske anlegg) i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften).

Kompetanseforskriften kan ha hatt uønskede effekter for selskapenes muligheter til selv å avgjøre optimal organisering av sin virksomhet. Dette skjer på samme tid som energibransjen står foran store investeringer i infrastrukturen, og samtidig som AMS skal innføres. Det er usikkert om kompetanseforskriften har bidratt til bedre kvalitet eller leveringspålitelighet.

Bakgrunnen for forslaget er behov for forenkling og avbyråkratisering, med mindre detaljregulering av selskapene. Departementet ønsker å gi selskapene mer fleksibilitet for egen organisering av virksomheten. Hvert selskap vil stå friere til å vurdere om det er mest hensiktsmessig å sette ut oppgaver til eksterne tjenesteytere, eller fortsatt utføre oppgavene gjennom internt ansatte.

Det stilles ikke tallfestede krav til bemanning hos anleggs- og områdekonsesjonærer. Den nye bestemmelsen i energilovforskriften vil gi større fleksibilitet hos konsesjonærene til å finne rasjonelle løsninger med tanke på egenbemanning og innleie. Samtidig foreslås det presisert at konsesjonæren fortsatt selv må inneha den kompetanse som er nødvendig for å sikre at krav etter lov, forskrift og konsesjoner ivaretas.

2 Gjeldende rett

Kompetanseforskriften trådte i kraft 1. juli 2011 med en overgangsperiode frem til 1. juli 2013. Forskriften er hjemlet i energiloven § 3-5 første ledd nr. 5, jf. § 10-6 første ledd. Forskriften regulerer kravene til egenkompetanse for alle som har konsesjon i medhold av energiloven §§ 3-1 og 3-2, dvs. nettselskaper, kraftprodusenter og andre som innehar anleggs- eller områdekonsesjon.

Formålet er å sikre at alle ovennevnte aktører har egenkompetanse til i normaldrift å utføre de oppgaver som følger av energiloven, forskrifter til energiloven og konsesjonsvedtak fastsatt med hjemmel i energiloven. Det er konsesjonærenes egenkompetanse i ordinære driftssituasjoner som reguleres i forskriften. Krav til hvordan beredskapssituasjoner skal håndteres, for eksempel som følge av uvær, følger av annet regelverk.

Forskriften § 4 har krav til kraftprodusenter, som skal ha egen bemanning som dekker kompetanseområdene ledelse, kontroll og praktisk drift. For nettselskaper presiseres det i forskriften § 3 seks hovedgrupper av oppgaver som alle nettselskaper utfører, og det er fastsatt konkrete krav til egenkompetanse innen hver av disse. Merknaden til forskriften

definerer hver av de nevnte oppgavetyper og presiserer hvordan kompetansekravene innenfor hver av disse skal forstås.

2.1 Krav til egenkompetanse hos nettselskaper som har inntektsramme

For nettselskaper med inntektsramme har kompetanseforskriften § 3 krav til egenkompetanse på seks bestemte områder.

2.1.1 Nettforvaltning

I forskriften § 3 første ledd er det fastsatt krav om at nettselskaper skal ha egen bemanning med kompetanse til selv å utføre hoveddelen av oppgaver knyttet til nettforvaltning. I merknadene til bestemmelsen fremgår det at nettforvaltning skal forstås som: Daglig ledelse, kriseledelse, sikkerhet og beredskap, inntektsrammespørsmål, tariffutarbeidelse, kapitalforvaltning, økonomisk og teknisk rapportering til NVE, kraftsystem- og energiplanlegging, nivå på leveringskvalitet, investeringsomfang, utredningsansvar mv.

Innen nettforvaltning må nettselskapet ha personer med reell kompetanse innen alle de oppgavetyper som er nevnt i definisjonen. Med ”hoveddelen” av oppgavene menes i følge forskriftens merknader at nettselskapet bør ha minst 2/3 av det samlede antall årsverk innen de oppgaver som omfattes. Avgrensede oppgaver innen blant annet sikkerhet og beredskap, faktagrunnlag for energiutredning og spesialtjenester, kan kjøpes når selskapet oppfyller krav til egenkompetanse etter bestemmelsen her.

2.1.2 Driftkontrollfunksjonen

I forskriften § 3 andre ledd er det fastsatt krav om at nettselskaper skal ha bemanning med kompetanse til selv å utføre hoveddelen av driftkontrollfunksjonen. I merknadene til bestemmelsen fremgår det at med driftkontrollfunksjon forstås: Operativ drift, registrering av feil og avbrudd, styring av feilretting, kobling for vedlikehold og styring av vedlikeholdspersonell, kontroll med overføringsforhold og spenningskvalitet, balanseansvar, rapporteringsoppgaver, operativ beredskapsfunksjon og delegert rasjoneringsmyndighet.

Driftkontrollfunksjonen omfatter overvåking av driften og koordinering av nødvendige tiltak, og skal i all hovedsak bemannes med nettselskapets egne ansatte. Det innebærer at nettselskapet må ha minst 2/3 av bemanningen som kreves for denne funksjonen.

Nettselskapet kan samarbeide med andre selskaper om en felles driftkontrollfunksjon og om felles driftsentral, men selskapet må ha egne ansatte til å dekke selskapets eget behov innen dette området.

2.1.3 Tilstandskontroll, feilanalyse og fastsettelse av tiltaksbehov

I forskriften § 3 tredje ledd er det fastsatt krav om at nettselskapene skal ha egen bemanning med kompetanse til selv å utføre hoveddelen av oppgaver innen tilstandskontroll, feilanalyse og fastsettelse av tiltaksbehov. Videre fastsetter

bestemmelsen at nettselskapet skal ha et fagmiljø innen feilretting og praktisk vedlikehold tilpasset virksomhetens omfang. I merknadene til bestemmelsen fremgår det at krav til egenbemanning innen tilstandskontroll, feilanalyse og fastsettelse av tiltaksbehov innebærer at konsesjonæren selv skal foreta kontroll, feilanalyse, vurdere behov for tiltak og planlegge vedlikehold.

Innen feilretting som er knyttet til oppfølging av arbeidet under driftskontrollfunksjonen og under praktisk vedlikehold stilles det krav til at nettselskapet skal ha et fagmiljø tilpasset virksomhetens omfang. Med dette menes ansatte som praktisk utfører slike oppgaver og som samtidig har et ansvar for kontroll av eventuelle innleide tjenester innen disse funksjoner. I nettvirksomhet med over 300 000 kunder skal montørkompetansen utgjøre minst 70 årsverk. Nettvirksomheter mellom 50 000 og 300 000 kunder skal inneha montørkompetanse i størrelsesorden rundt 20 montører, men varierende etter de ulike virksomhetenes størrelse og kundegrunnlag.

2.1.4 Kundebehandling, måling og avregning

I forskriften § 3 fjerde ledd er det fastsatt krav om at nettselskaper skal ha egen bemanning med kompetanse innenfor kundebehandling, måling og avregning. Av merknadene til bestemmelsen fremgår det at store deler av fakturering og andre tekniske oppgaver kan settes ut. Konsesjonæren må likevel ha egenkompetanse for kvalitetssikring av måleverdikjeden og ansvar for måling.

Kundesentertjenester kan settes ut, men nettselskapet må selv ha ansatte til å følge opp kunder som tar kontakt, ha egen kompetanse knyttet til regelverk for stegning, og kunne svare på kundes henvendelser om stegning.

2.1.5 Henvendelser om tekniske forhold

I forskriften § 3 femte ledd er det fastsatt krav om at nettselskapet skal ha egen bemanning med kompetanse til å kunne betjene en vesentlig del av henvendelser om tekniske forhold. Av merknadene til bestemmelsen fremgår det at bestemmelsen stiller krav til egenbemanning for å kunne betjene kundeklager, saker om ny tilknytning, ønsker om kapasitetsøkninger, påvisning av kabler, arbeid nær ledning mv. En vesentlig del av betjeningen av slike henvendelser skal utføres av konsesjonærens egne ansatte.

2.1.6 Planlegging og prosjektering av nye elektriske anlegg og ombygging av eksisterende anlegg

I forskriften § 3 sjette ledd er det fastsatt krav om at nettselskapet skal ha egen bemanning med kompetanse til planlegging og prosjektering av nye elektriske anlegg og til ombygging av eksisterende anlegg. Videre er det fastsatt krav om at nettselskapet skal ha bemanning til selv å ivareta oppfølging av slike saker overfor myndigheter og allmennheten.

Av merknadene til bestemmelsen fremgår det at innen nybygging og ombygging må nettselskapet selv stå for den utadrettede virksomhet både i plan- og søknadsfasen og i byggfasen, og disse oppgavene kan ikke overlates til andre. Alle byggetiltak kan fortsatt

kjøpes inn. Det som kreves av egen bemanning er planleggingskompetanse og full oppfølging mot myndighetene og omgivelser i fra nettselskapet.

2.2 Krav til kompetanse i kraftproduksjonsenhet

I § 4 stilles det krav om at alle som har konsesjon i medhold av energiloven § 3-1 for kraftproduksjonsanlegg skal ha egen bemanning som dekker kompetanseområdene ledelse, kontroll og praktisk drift. Det følger av kommentarene til forskriften at for å sikre kontinuerlig kompetanse i alle driftssituasjoner vil kravet til kompetanse i kraftselskap for de fleste kraftverk bety minst ett årsverk pr. produksjonsenhet. Det vil være behov for økt bemanning for større kraftverk.

Av kommentarene til forskriften fremgår det at disse kravene i utgangspunktet gjelder for drift av hver produksjonsenhet som har anleggskonsesjon. Der ett selskap driver flere kraftverk i samme område, kan kompetansekravet vurderes under ett for produksjonsenhetene. Der flere selskaper eier en produksjonsenhet sammen, eller der et kraftverk er leid ut for en avgrenset periode, gjelder egenkompetansekravet for det selskap som har anleggskonsesjon og driver anlegget.

3 Departementets forslag

3.1 Bakgrunn for forslaget

Det er en målsetning at energiforsyningen drives på en samfunnsmessig rasjonell måte, jf energiloven § 1-2. Erfaring fra kompetanseforskriften tilsier at den kan ha hatt uønskede effekter med tanke på selskapenes muligheter til selv å avgjøre optimal organisering av sin virksomhet. Dette skjer på samme tid som energibransjen står foran store investeringer i infrastrukturen, og samtidig som AMS skal innføres. Det er usikkert om kompetanseforskriften har bidratt til bedre kvalitet eller leveringspålitelighet.

Bakgrunnen for forslaget er behov for forenkling og avbyråkratisering, med mindre detaljregulering av selskapene. Departementet ønsker å gi selskapene mer fleksibilitet for egen organisering av virksomheten, slik at hvert selskap vil stå friere til å vurdere om det er mest hensiktsmessig å sette ut oppgaver til eksterne tjenesteytere, eller fortsatt utføre oppgavene gjennom internt ansatte.

Etter energiloven § 3-1 kan anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon.

Det fremgår av Ot.prp. nr. 61 (2005–2006) at det etter gjeldende lov og praksis ikke er tilstrekkelig at virksomheter etter energiloven kun ivaretar et rent formelt og økonomisk ansvar for virksomheten. Konsesjonæren skal i tillegg ha egne ansatte, som har all nødvendig kompetanse til å forvalte virksomhetens plikter etter lov, forskrift, konsesjoner og avtaler. Det ble samtidig presisert at dette ikke skulle være til hinder for at begrensede deler av det totale antall årsverk innen den konsesjonspliktige virksomheten kan ivaretas av andre selskaper. Hvor mange ansatte som er nødvendig å ha hos konsesjonæren, vil blant annet avhenge av omfanget av og type konsesjonspliktig virksomhet.

I 2009 vedtok Stortinget endringer i energiloven §§ 3-1 og 3-2 slik at den konsesjonspliktige virksomheten gikk fra å omfatte ”bygge og drive” til ”bygge, eie og drive” elektriske anlegg. Det fremgår av Ot. prp nr. 62 (2008-2009) at det er viktig at konsesjonæren har god kontroll og styring med sentrale funksjoner og virkemidler for elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg.

I avveiningen mellom de kryssende hensyn som nevnt over mener departementet det er viktig at nettselskapets frihet og fleksibilitet til å finne gode løsninger sikres, samtidig som konsesjonærens selvstendige ansvar ikke undergraves. For å sikre at konsesjonærene fortsatt er den reelle driveren av anlegget, samt av hensyn til forsyningssikkerhet og effektiv drift, klargjøres enkelte minstekrav til egen bemanning. Forslaget om å oppheve kompetanseforskriften ledsages derfor av et forslag om en ny bestemmelse i energilovforskriften. Dette vil bidra til at energilovens krav til egenbemanning videreføres, samtidig som man oppnår en mindre detaljregulering av selskapene.

3.2 Ny § 3-6 i energilovforskriften

Departementet foreslår at kompetanseforskriften oppheves og at det innføres en ny bestemmelse i energilovforskriften om krav til egenkompetanse hos nettselskaper som har inntektsramme og konsesjonærer for kraftproduksjon etter energiloven § 3-1. Forslaget innebærer at det ikke lenger stilles tallfestede krav til bemanning hos anleggs- og områdekonsesjonærer. Bestemmelsen vil gjelde bemanning i normaldrift, og griper ikke inn i de forpliktelser som følger av forskrift av 7. desember 2012 nr. 1157 om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (beredskapsforskriften). Sistnevnte forskrift med veileder setter detaljerte krav til selskapenes beredskapsarbeid, herunder også bemanning knyttet til ekstraordinære situasjoner.

Den nye bestemmelsen åpner for at selskapene selv kan bestemme hvordan de ønsker å organisere virksomheten slik at kravene etter energiloven med forskrifter og vilkår i konsesjonen kan ivaretas på mest hensiktsmessig og samfunnsmessig rasjonell måte. Forslaget innebærer mindre detaljregulering av krav til egenkompetanse, men rokker ikke ved selskapenes ansvar for å sørge for at krav etter lov, forskrifter og konsesjoner overholdes. Bestemmelsen foreslås inntatt i forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften), med hjemmel i energiloven §§ 3-5 og 10-6.

Det er grunn til å presisere at konsesjonærer som velger å sette ut oppgaver fortsatt er ansvarlig for at disse utføres i henhold til krav i lov, forskrift og konsesjoner. Dette innebærer at selskapet må ha egen kompetanse til å vurdere kvaliteten på og utførelsen av arbeid som settes bort, samt behovet for å iverksette nødvendige tiltak knyttet til nettvirksomheten. Arbeidet må utføres i tråd med krav som følger av lov og forskrift. Konsesjonæren må til enhver tid kunne fremskaffe planer og avtaler med innleid arbeidskraft, som kan gjøres tilgjengelig for departementet eller NVE. Tydeliggjøring av konsesjonærens forpliktelser i slike tilfeller skal bidra til å unngå at krav om forsvarlig drift og ivaretagelse av de forpliktelser som følger av energiloven, konsesjoner og øvrig regelverk undergraves.

Ved å gi selskapene større fleksibilitet i organiseringen mener departementet at forslaget også vil legge til rette for et velfungerende leverandørmarked for tjenester som er relatert til kraftbransjen (entreprenører, montører mv.) Dette vil igjen kunne bidra til at forskjellige fagmiljøer kan utvikles i retning av mer spesialisering, og at ressursene vil være tilgjengelige for mer enn ett selskap. Et velfungerende entreprenørmarked er også viktig for at selskapene skal kunne skaffe tilgjengelige ekstraressurser i en beredskapssituasjon.

Departementet mener at forslaget vil føre til en mer optimal bruk av samfunnets ressurser. Nettselskapenes kostnader gjenspeiles i nettleien, som betales av forbrukerne. Nettselskapene må få organisere seg så optimalt som mulig, og dermed unngås fordyrende krav som heller ikke gir økt leveringskvalitet og forsyningssikkerhet.

Selskapene vil ha det samme ansvaret som tidligere for leveringskvalitet, og fortsatt ha de samme insentivene til hurtig gjenoppretting, blant annet gjennom KILE-ordningen. De ulike forskriftenes mange direktereguleringer vil også være som før. Hensynet til forsyningssikkerhet og leveringssikkerhet vil med andre ord opprettholdes fullt ut.

Forslaget har tatt utgangspunkt i gjeldende krav om egenbemanning innenfor seks kategorier. Departementet har kommet til at krav til egenbemanning for oppgaver tilknyttet måling og avregning ikke videreføres. I tråd med forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester, vil slike tjenester kunne overlates til tredjepart.

3.3 Forholdet til annen lovgivning og regelverk

Bemanning og kompetanse er også regulert i annet regelverk. Nedenfor beskrives de mest relevante forskrifter som omtaler kompetanse og bemanning. Forskriftene setter krav i form av oppgaver som skal utføres, og setter ikke nødvendigvis krav om at disse skal utføres av egne ansatte i selskapet. Gjennomgangen viser en omfattende regulering av bemanning og kompetanse i energiforsyningen.

3.3.1 Beredskapsforskriften

Bemanning i beredskapssituasjoner reguleres i forskrift av 7. desember 2012 nr. 1157 om forebyggende sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen (beredskapsforskriften). Det vises til § 4-2 om kompetanse og personell, som lyder:

”Alle KBO-enheter skal ha personell med nødvendig kompetanse som kreves for å kunne håndtere ekstraordinære situasjoner på en sikker og effektiv måte.

Alle KBO-enheter skal dekke dette personellbehovet og ha tilgang på personell for å forsterke kapasiteten og holde driften gående i ekstraordinære situasjoner.

For å dekke kravet til kompetanse og personell skal det foreligge en plan som angir kompetansebehovet, og som omfatter eget og innleid personell.”

Kravene utdypes i NVEs veileder til forskriften (s. 38), der det står at: *”KBO-enheten skal selv ha sentral kompetanse for å håndtere ekstraordinære situasjoner. Enheten kan velge*

om ytterligere tilgang på kompetanse sikres gjennom eget personell, innleid personell eller gjennom samarbeidsavtaler.”

Videre regulerer beredskapsforskriften § 7-9 bemanning av driftssentral, som lyder:

”Virksomheten skal til enhver tid ha tilstrekkelig og tilgjengelig autorisert personell med nødvendig kompetanse, slik at driftskontrollfunksjonen kan utøves uten ugrunnet opphold.

Virksomhetens risiko- og sårbarhetsanalyse skal ligge til grunn for valg av bemanningens størrelse samt omfang av ordninger for påkalling av ekstra personell ved behov, jf §§ 2-4 og 5-8.”

Forslaget til ny bestemmelse om kompetanse i energilovforskriften gjelder bemanning i normaldrift. Dette innebærer ingen endring i de krav som følger av beredskapsforskriften.

3.3.2 Målings- og avregningsforskriften

Virkeområdet for forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netttjenester er nedfelt i § 1-2 første ledd, som lyder:

”Reglene i denne forskrift gjelder ved bytte av kraftleverandør, måling, avregning, samordnet opptreden ved kraftomsetning, fakturering av netttjenester, fakturering av elektrisk energi, samt felles fakturering av netttjenester og elektrisk energi.”

Etter forskriften § 8-4 Bortsetting av tjenester kan nettselskap overlate tjenester til tredjeparter. Bestemmelsen lyder:

”Nettselskapet kan overlate til tredjepart å utføre tjenester beskrevet i denne forskriften”

Departementet ser ikke behov for å regulere bortsetting av slike oppgaver utover det som følger av målings- og avregningsforskriften. Det foreslås ingen ytterligere regler knyttet til konsesjonærens egenkompetanse eller ansvar ved bortsetting av oppgaver iht. målings- og avregningsforskriften.

3.3.3 Leveringskvalitetsforskriften

Forskrift av 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet skal bidra til å sikre en tilfredsstillende leveringskvalitet, jf. § 1-1. Forskriften § 2-1 fastsetter at ved hendelser som medfører avbrudd eller redusert leveringskapasitet, skal full forsyning gjenopprettes uten ugrunnet opphold. Forskriften setter krav til nettselskapene om registrering og rapportering jf. kapittel 2A, og setter krav til leveringspålitelighet og spenningskvalitet, jf. kapittel 3. Det er krav om at selskapet skal kunne gi informasjon om tekniske forhold ved leveringspålitelighet og spenningskvalitet til nettkunder, jf. § 4-2. Forskriften setter funksjonelle krav som vil gjelde uavhengig av i hvilken grad oppgavene utføres med egne ansatte eller annet personell.

3.3.4 Kontrollforskriften

Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer, setter krav til selskapene når det gjelder økonomisk og teknisk rapportering til NVE. I bestemmelsen om betaling og ansvar for netttjenester følger det av § 1-4 tredje ledd at:

”Nettselskapet kan la andre utføre netttjenester såfremt inntekter og kostnader forbundet med dette fremkommer i nettselskapets rapportering til Norges vassdrags- og energidirektorat under virksomhetsområdene distribusjonsnett, regionalnett eller sentralnett. Nettselskapet skal fremstå utad som ansvarlig for oppgavene eller tjenestene”.

I samme forskrift § 1-3 defineres netttjenester på følgende måte:

”Netttjenester: Omfatter en eller flere av følgende:

- a) overføring av kraft, herunder drift, vedlikehold og investering i nettanlegg*
- b) tariffing*
- c) måling, avregning og kundehåndtering*
- d) tilsyn og sikkerhet*
- e) driftskoordinering*
- f) pålagte beredskapstiltak*
- g) pålagt energiutredning.”*

Her tydeliggjøres selskapenes ansvar for netttjenester. Forskriften setter krav til nettselskapenes utarbeidelse av tariffer, jf. kapittel 13. Selskapene har informasjonsplikt på flere områder. Etter § 9A-4 plikter selskapene å informere sluttbrukere om deres rett til utbetaling ved svært langvarige avbrudd. Det er også informasjonsplikt tilknyttet tariffer, jf. § 13-5. Det ansvar nettselskapene har etter denne forskriften endres ikke i forslaget her.

3.3.5 Utleieforskriften

Forskrift av 25. juni 2010 nr. 939 om utleie av vannkraftanlegg (utleieforskriften) setter krav til eier, leietaker og/eller driftsansvarlig. Etter forskriften kan eier av vannkraftanlegg overføre oppgaven som driftsansvarlig (operatøravtale) til en annen aktør. Når det gjelder kompetansekrav for den som innehar oppgaven som driftsansvarlig, sier § 8 andre ledd:

”Driftsansvarlig skal ha minst én heltidsansatt i egen organisasjon med nødvendig kompetanse til å utføre oppgaver etter § 9 første ledd og som er tilgjengelig til enhver tid.”

Kravene til den som innehar oppgaven som driftsansvarlig suppleres av § 9, som fastsetter krav til eieren, hvor denne eier og enten selv driver vannkraftanlegg eller hvor oppgaven som driftsansvarlig er satt bort. Dersom driftsansvaret settes bort, følger det av § 9 annet ledd at:

”I de tilfeller hvor leietaker eller driftsoperatør overtar som driftsansvarlig, beholder eieren alt ansvar for at kravene i første ledd til enhver tid oppfylles av den som utfører oppgaven som driftsansvarlig. Eieren skal for hele avtaleperioden ha en representant i

egen organisasjon som er tilgjengelig for henvendelser i alle spørsmål relatert til eierens ansvar.”

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil medføre regelverksforenklinger og mulighet for mer effektive driftsformer. Forslaget vil gi selskapene større fleksibilitet til selv å avgjøre om visse tjenester skal beholdes innenfor selskapet, eller om de skal settes ut. Det er en sannsynlig konsekvens av forslaget at det vil kunne gjøre leverandørmarkedet større, og på den måte skape mer konkurranse i dette markedet. Et større leverandørmarked vil også være en styrke i beredskapssituasjoner.

5 Merknader til ny § 3-6 i energilovforskriften

Forslag til ny § 3-6 i energilovforskriften rokker ikke ved de krav til forsvarlig utførelse av oppgaver som er fastsatt i konsesjoner, lover og forskrifter, og de krav til egen bemanning hos konsesjonærene som der forutsettes.

Til § 3-6 første ledd

Første ledd første punktum tydeliggjør at det er nettselskapets organisering i normaldrift som reguleres av bestemmelsen. Dette innebærer at krav til håndtering av beredskapssituasjoner, for eksempel som følge av uvær, følger av beredskapsforskriften. Oppstillingen av oppgaver med krav tilkompetanse tar utgangspunkt i de kategoriene som i dag er omtalt i kompetanseforskriften, med unntak av måling og avregning. Det presiseres at det dreier seg om tilgang til personell med kompetanse innenfor disse områdene.

Med nettforvaltning forstås: Daglig ledelse, inntektsrammespørsmål, tariffutarbeidelse, kapitalforvaltning, økonomisk og teknisk rapportering til NVE, kraftsystem- og energiplanlegging, nivå på leveringskvalitet, investeringsomfang, utredningsansvar mv.

Med driftskontroll forstås: Operativ drift, registrering av feil og avbrudd, styring av feilretting, koblinger for vedlikehold og styring av vedlikeholdspersonell, kontroll med overføringsforhold og spenningskvalitet, balanseansvar, rapporteringsoppgaver, operativ beredskapsfunksjon og delegert rasjoneringsmyndighet. Driftskontrollfunksjonen omfatter overvåkning av driften og koordinering av nødvendige tiltak. Nettselskapet kan samarbeide med andre selskaper om en felles driftskontrollfunksjon og om felles driftssentral, men selskapet må ha egne ansatte med kompetanse på dette området. Alle konsesjonærer som deltar i en felles driftssentral, skal selv ha grunnleggende kompetanse i drift og vedlikehold av driftskontrollsystemet med tilhørende datatekniske styringssystemer og sambandsanlegg.

Med tilstandskontroll og feilretting forstås: Nettselskaper skal ha tilgang på personell med kompetanse til en kontinuerlig overvåkning av tilstanden i nettet og den operative virksomheten. Innen feilretting som er knyttet til oppfølging av arbeidet under

driftskontrollfunksjonen stilles det krav til at nettselskapet skal ha ansatte som har et ansvar for kontroll av eventuelle innleide tjenester innen disse funksjoner.

Med tekniske forhold forstås: Nettselskapene skal ha tilgang på personell med kompetanse til å betjene ulike tekniske henvendelser som kundeklager, saker om ny tilknytning, ønsker om kapasitetsøkninger, påvisning av kabler, arbeider nær ledning mv.

Med nybygging og ombygging forstås: Nettselskapet må ha tilgang på personell med kompetanse innen nybygging og ombygging både i plan- og søknadsfasen og i byggefasen. Alle byggetiltak kan kjøpes inn.

I første ledd andre punktum presiseres det at nettselskapet selv må vurdere hvilke tiltak som må iverksettes for å utføre ovennevnte oppgaver, samt følge opp hvordan utførelsen skjer. Dersom nettselskapet ikke har egne ansatte med kompetanse til å utføre ovennevnte oppgaver, forutsettes det at selskapet har kvalifisert personell i form av egne ansatte med kompetanse til å vurdere behov for tiltak, samt kvalitet og innhold i gjennomførte tiltak. Det er imidlertid ikke fastsatt noe minste antall på egne ansatte eller krav til forholdet mellom antall årsverk internt og innleid personale.

Til § 3-6 andre ledd

For å sikre kontinuerlig kompetanse i alle driftsituasjoner vil kravet til kompetanse i kraftselskap innebære minst én ansatt pr. produksjonsenhet over 10 MW. Grensen på 10 MW vil gjelde for alle typer kraftverk, og er satt ut fra hensyn til blant annet driftsomfang og skadepotensial. Kravet om minst én ansatt gjelder i utgangspunktet for hver produksjonsenhet som har anleggskonsesjon. Der ett selskap driver flere kraftverk i samme område, som eies av selskapet selv eller andre, kan kompetansekravet vurderes under ett for produksjonsenhetene for den som driver kraftverkene.

Der flere selskaper eier en kraftproduksjonsenhet sammen, eller der et kraftverk er leid ut for en avgrenset periode, gjelder egenkompetansekravet for det selskap som har anleggskonsesjon og driver anlegget. Ved utleie av kraftverk som er omfattet av industrikonsesjonsloven, må eier oppfylle de krav til kompetanse som følger av industrikonsesjonslovens bestemmelser om utleie.

Til § 3-6 tredje ledd

Tredje ledd regulerer konsesjonærens plikt til å fremlegge avtaler om kjøp av tjenester og kontrollrutiner for de aktuelle avtaler. I tilfeller der det kjøpes tjenester, har NVE behov for å kunne kontrollere at det er inngått avtaler, tjenestetilbyders forpliktelser etter avtalen og at avtalene følges opp gjennom tilfredsstillende kontrollrutiner fra konsesjonærens side.

Tredje ledd pålegger konsesjonærene til enhver tid å kunne fremvise dokumentasjon for egen bemanning, og at de ansatte innehar nødvendig kompetanse. Dette pålegger også konsesjonæren plikt til å informere NVE dersom det foretas vesentlige endringer i egen bemanning eller andre endringer i for eksempel organisasjon som kan ha betydning for

overholdelse av de krav som stilles til bemanning og kompetanse. Selskapene må selv avgjøre på hvilken måte de vil oppfylle kravet til dokumentasjon.

Til § 3-6 fjerde ledd

Alle konsesjonærer har ansvar for at krav og oppgaver fastsatt i eller i medhold av energiloven blir ivaretatt på en forsvarlig måte i tråd med konsesjoner, forskrifter og øvrig lovverk. Fjerde ledd slår fast at kravene til kompetanse knyttet til utførelse eller bortsetting av oppgavene som nevnt i første ledd, ikke fritar konsesjonærene fra ansvar og forpliktelser som følger av annet regelverk.

Forslag
Til forskrift om endring i energilovforskriften

I

I forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) gjøres følgende endring:

Ny § 3-6 skal lyde:

I situasjoner med normaldrift skal nettselskap med inntektsramme til enhver tid ha tilgang til personell med kompetanse innenfor nettforvaltning, driftskontroll, tilstandskontroll og feilretting, behandling av henvendelser om tekniske forhold, samt nybygging og ombygging av elektriske anlegg. Dersom nettselskapet ikke har egne ansatte til å utføre disse oppgavene, kreves tilstrekkelig egenbemanning til å vurdere hvilke tiltak som må iverksettes for å utføre oppgavene, og til å følge opp innhold og utførelse av oppgaver satt bort til andre.

Alle med konsesjon etter energiloven § 3-1 for kraftproduksjon med over 10 MW installert effekt skal ha minst én ansatt med kompetanse til å ivareta ledelse, kontroll og praktisk drift.

Den som omfattes av første eller andre ledd skal til enhver tid kunne fremvise dokumentasjon for at kravene er oppfylt. Avtaler og beskrivelser av kontrollrutiner ved kjøp av tjenester skal fremlegges for Norges vassdrags- og energidirektorat eller departementet på forespørsel.

Kravene i første og annet ledd fritar ikke konsesjonæren fra forpliktelser som følger av annet regelverk.

II

Ikrafttredelse

Forslag

Til forskrift om oppheving av forskrift 10. mars 2011 nr. 263 om krav til kompetanse mv. hos anleggs- og områdekonsesjonærer.

I

Forskrift 10. mars 2011 nr. 263 om krav til kompetanse mv. hos anleggs- og områdekonsesjonærer oppheves.

II

Ikraftttredelse